

ב'דף היומי בהלכה' הנלמד היום נעסוק בנושא:
האם נשים חייבות בתפילה? • מהו סדר התפילה לאשה המטופלת בילדים? • שומע קדיש או קדושה באמצע תפילת העמידה, הכללים כיצד צריך לנהוג

האם נשים חייבות בתפילה?

לדעת הרמב"ם חובה מן התורה להתפלל פעם אחת במשך היום והלילה תפילה אחת שיש בה שבח להשי"ת, בקשה והודאה. ולדעת הרמב"ן ורוב הפוסקים אין חובה מן התורה להתפלל, אך המתפלל מקיים בכך מצוה. ונוסח התפילות זמניהן הם לכל הדעות מדרבנן, ולדעת הרמב"ם נשים פטורות מהם, אך לדעת הרמב"ן ורוב הפוסקים נשים חייבות בהם כאנשים. ולכל הדעות אשה פטורה מתפילת ערבית, וכן ממצות קריאת שמע ומהברכות שלפניה, וחייבת במצות זכירת יציאת מצרים ובברכות קריאת שמע שלאחריה. וראוי שתקרא את הפסוק 'שמע ישראל', ויש אומרים שתקרא את כל שלוש הפרשיות של קריאת שמע, ורשאית גם לברך את הברכות שלפניה. [סימן קו, סעיף א וס"ק ד; ביאורים ומוספים דרשו, 9, 14, 17, 18 ו-19]

מהו סדר התפילה לאשה המטופלת בילדים?

אשה המטופלת בילדים ואינה יכולה להתפלל כרגיל - תאמר לפחות תפילה קצרה שיש בה קיום מצות התפילה מן התורה (ראה לעיל). ויש מגדולי ישראל שהנהיג בביתו לקיים מצוה זו בברכות השחר, שיש בהן שבח והודאה, ובסופן בקשה "ויהי רצון... שתרגילנו בתורתך..."; ויש שנהגו להסתפק באמירת 'מודה אני' שיש בה הודאה ושבח, ותוספת של בקשה כלשהי. ויש שכתב שאף כי ניתן לפטור מתפילה משום הטיפול בילדים, נשים צדקניות מוצאות בדרך כלל את הזמן לתפילה. ויש שכתבו שתאמר לפחות את ברכות התורה, ברכות השחר, פרשת התמיד, 'ברוך שאמר', 'אשרי', 'שתבח', קריאת שמע וברכותיה (- לפחות הברכה שלאחריה), ותפילת העמידה. [סימן קו, ביאורים ומוספים דרשו, 7-8]

שומע קדיש או קדושה באמצע תפילת העמידה, הכללים כיצד צריך לנהוג

השומע קדיש, קדושה או 'ברכו', באמצע תפילת העמידה, לא יענה עם הציבור אלא יפסיק ויקשיב לחזן, ויוצא בזה ידי חובת קדיש וקדושה וברכו; וחייב לעשות כן אף אם כבר שמע קדיש, קדושה וברכו, או עתיד לשמוע. ואם ההקשבה תגרום להפרעה בכוננתו, או שאינו שומע את החזן מפאת המרחק, ימשיך בתפילתו. בקדיש יקשיב רק ל'אמן יהא שמיה רבה', עד 'יתברך'. בקדושה יקשיב רק לפסוקים 'קדוש' ו'ברוך', ורשאי להקשיב לכל הקדושה. ובברכו ימתין עד אחר שהציבור יענה "ברוך ה' המבורך לעולם ועד". ואם שומע ברכת כהנים - נחלקו הפוסקים אם יפסיק ויקשיב או ימשיך בתפילתו. וכן נחלקו הפוסקים רשאי להקשיב לקריאת התורה. [סימן קד, סעיף ז וס"ק כו-כח; ביאורים ומוספים דרשו, 36, 37, 38 ו-40]

אתמול למדנו

- המפסיק בשתיקה או בדיבור באמצע תפילת העמידה למשך זמן המפסיק לאמירת כל התפילה - לדעת השולחן ערוך ישוב ויתפלל מתחילה, ולדעת הרמ"א, רק אם הפסיק מחמת אונס ישוב לתחילת התפילה.
- המפסיק בשתיקה באמצע ברכה בתפילת העמידה למשך זמן המפסיק ליותר מאמירת כל הברכה - לדעת השולחן ערוך ישוב לתחילתה; ולדעת הרמ"א, אם הפסיק מחמת אונס הלכתי ישוב לתחילתה, ואם מסיבה אחרת - ימשיך מהמקום בו הפסיק. ויש אומרים שבכל מקרה ישוב למקום בו הפסיק.

מחר נלמד

- איזו מידה של 'תורתו אומנותו' פוטרת מתפילה?
- באיזה אופן מותר ללמוד לפני תפילת שחרית?
- המלמד תורה ברבים - האם חייב בקריאת שמע ותפילה?